

Toskur — upsi — hýsa undir Føroyum:

# Veiðutrýstið ikki ov høgt í lötuni

sigur fyribils meting hjá fiskifrøðingum

Tað er ymiskt, hvussu fiskifrøðingar ár undan ár meta um støðuna hjá fiskastovnunum. Okkurt árið var skógva teir myndugleikarnir og siga, at tað verður veitt ov nógv — at hetta kann hava álvarsligar fylgjur fyri fiskastovnar.

Hvussu er so støðan í ár? Henda spurningin hevur Tíðindablaðið Sosialurin sett. Hjalta í Jákupstovu, fiskifrøðing.

— Tað stendur ikki so illa til, sigur Hjalta í Jákupstovu. Hann visir á, at tað týskt sum um at veiðutrýstið á

toska- upsa- og hýsustovnar undir Føroyum er sámuligt í lötuni. Vit kunnu vænta at hava somu veiðu eftir toski og upsa í hesum árinum sum í 1981 — og kanska eisini eftir hýsu. Talan kann eisini vera um ein litlan vøkstur í upsaveiðuni, uttan at tað nervar stovnin nakað.

I fjør veiddu skip undir Føroyum tilsamans 30.000 tons av upsa, 23.000 av toski og 12.000 tons av hýsu. Henda veingin fevnir bæði um føroysk og útlendsk fiskiskip.

Hjalta í Jákupstovu sigur víðari, at ein orsök til at veiðutrýstið ikki hevur verið so høgt, (sum menn annars leingi hava borið ótta fyri for at henda) er tann, at nógvr av bátunum hava lagt um til laksaveiðu og soleiðis spart hinar stovnar. Harafrat kemur, at nógvr bátar eru farnir at partrola, soleiðis at toska- og hýsustovnarir eru minni troyttir.

## Arbeðsbólkur

Tað er ein arbeðsbólkur

undir ICES, sum er komin til ta niðurstøðu, at veiðutrýstið ikki er ov høgt í lötuni. Hjalta í Jákupstovu er limur í hesum arbeðsbólki. Arbeðsbólkurin, tann sonevndi uppsabólkurin, hevur til uppgávu at kanna allan upsan í norðureystarlantshavinum umframt toskan og hýsuna undir Føroyum.

Arbeðsbólkurin hevur í eina tíð arbeitt við eini frágreiðing um hesar stovnar, og í apríl var fundur í Keypmannahavn, har umboð fyri fleiri lond mettu, teirra millum Føroyar. Allir arbeðsbólkarir víðvíkjandi fiskastovnunum eru undirlagdir hesi »ACFM«-nevndin og verða teirra metingar mettar sum fyribilsmetingar. ACFM-nevndin er hægsti ráðgevandi myndugleikin í ICES víðvíkjandi fiskastovnunum.

Hjalta í Jákupstovu upplýsir, at nú skal ACFM-nevndin víðgæra frágreiðing.

ina frá hesum og øðrum arbeðsbólkunum. Hóast arbeðsbólkarir eru komnir til eina niðurstøðu, so kann ACFM-nevndin koma til eina aðra. Tað verður so hennara avgerð, sum verður send víðari til politisku myndugleikarnar sum ein tilráðing frá ICES.

Hvussu er so stætt við teimum einstøku fiskastovnunum! Taka vit fyrst upsan, so hevur veiðan verið ymisk tey seinastu árini. Í 1960/61 var veiðan 10.000 tons. Hon vaks til 58.000 tons í 1973 og minkaði so aftur til 30.000 tons í 1981. Gýtingarstovnurin er eisini vaksin og minkaður. Hann var miðskeiðis í 70-unum 170.000 tons og seinni minkaði hann niður í 140.000 tons. Stóri vøgsturin í gýtingarstovnunum í 70-árunum kemst av tí goða árganginum úr 1960 og 63. Hesar árgangurin hevur verið við til at halda gýtingarstovnin uppi. Víðvíkjandi veiðutrýstinum á upsan, so er tað ikki ov høgt í lötuni. Vit vinna tó ævjan nakað við at vaksa um veiðutrýstið.

Meðan veiostrýstið í árunum frá 1968 til 1974 var í minking, so tvífaldaðist tað frá 74 til 77. So gingu trý ár við litlari tilgongd av fiski og hevur veiðutrýstið eisini verið minni. Nu bendir alt tó á, at 1978-árgangurin er hampuliga goður. Kunnu vit so halda verandi veiðu eru vónir fyrri, at vit kunnu fáa gýtingarstovnin uppattur.

Hjalta í Jákupstovu heldur ikki, at vit eiga at vera dapursskygd víðvíkjandi toskinum, men tá er tað so avgerandi neyðugt, at vit ikki økja um veiðutrýstið.

## Hýsan

Og at enda hýsan!

Hýsan er eitt meira víðbrekið fiskaslátt enn toskur og upsi. Árgangirnir eru ógvuliga ymiskir.

Tað kunnu vera fleiri ár við heilt litlari tilgongd og so knappliga fleiri ár við stórar tilgongd.

Veiðan eftir hýsu hevur eisini verið upp og niður. Úr 15.000 tons um upp 20.000 tons. Gýtingarstovnurin er javnur til 1976 — umleið 60.000 tons. Av tí at vit finga ein goðan árgang umleið 1972—74 komu gýtingarstovnurin í hæddina í 1977. Veiðutrýstið vaks nógv serstakliga í 1976 og 77. Hetta mest av tí, at vit fluttu fiskimarki út. Fleiri bátar vóru um at troyta okkara egnu leiðir og útlendingar høvdu stóra veiðu eftir øllum fiskasløgum.

Hjalta í Jákupstovu sigur at enda, at veiðutrýstið á hýsuna í lötuni kann góðtakast, men av tí at tað enn ikki hevur verið nókur nýggj tilgongd av fiski, kunnu vit ikki rokna við, at hýsustovnurin fer at vaksa. Vit mugu fyrst hava ein goðan árgang av hýsu. Taka vit t.d. 1977—78 árgangin, so var hann heilt út av lagi vánaligur.

jan.

Sparikassin í Havn útbyggjast:

# Spillur ikki miðbýarumhvørvið

Tað stóðst rættuligt tjak tá Telefonverkið byggi eina hædd upp á húsini við Sparikassin í miðbýnum.

Ósemjan var tá um, hvussu miðbýurin skuldi myndast, og um gamla umhvørvið, sum varð skemma av høgum ógvuligum bygningum í ymsum sniðum.

I dag hevur Sparikassin tikið stig til útbygging, har ein hædd skal byggjast omaná tann nýggjara partin av stovninum. Talan er um, at hæddin á hesum bygningi verður umleið tveir metrar í hædd.

Av tí at einki hevur verið at hoyrt um byggingarætlanina, vendu vit okkum til Gunnar Hoydal, býararkitekt, og spurdu, um henda útbygging var í trá við byggisamtýktina í miðbýnum?

— Tað er rætt, at Sparikassin nú fer undir at byggja eina hædd upp á tann nýggja partin av stovninum, men hetta er einki logið.

— Tá Telefonverkið útbygdi, var rættuligt stríð um sama spurning.

— Støðan hjá Telefonverkinum var órvisi, av tí at teir frammanundan høvdu útbygt á teirra oki, sum var tann loyva eftir byggiisamtýktini. Har skuldi eitt fravik í lögini til, at útbyggingin kundi fara fram. Hetta er ikki neyðugt víðvíkjandi

útbyggingini í Sparikassanum, sum kann útbygging, tá teir ikki hava brúkt tí »kvotu«, sum er loyvd eftir grundstykkjamáttinum.

Vit vendu okkum síðani til Leiv Johansen, bráfangisformann í býarskipanarnevndini, og settu honum spurningin, um tað var rætt, at slik útbygging sum í Sparikassanum fer fram í miðbýnum?

— Umsóknin um útbygging í Sparikassanum hevur verið fyrri í býarplan kipanarnevndini, og kundi jústast beinavegin, av tí at einki fravik skuldi gerast fyrri at fremja útbyggingina.

Er tað rætt at útbygging í miðbýnum?

— Av tí at aðrir bygningar í grannalagnum í

miðbýnum eru nógv hægri enn tann eina hæddin, sum kemur á Sparikassin, so haldi eg ikki hetta er nakað, sum kann skemma miðbýarumhvørvið.

Hugsast kundi, at um henda útbygging ikki kundi fara fram, at eisini Sparikassin var fluttur út í útjagaran av býnum, og hetta haldi eg, at vit skulu royna at umganga.

I lötuni fara samráðingar fram við Postverkið, sum ætlandi skal byggja uppi á Hális. — Hetta verður nevnt í hesum viðfangi, av tí at vit her tryggja okkum, at Postverkið framvegis skal halda til í miðbýnum eisini.

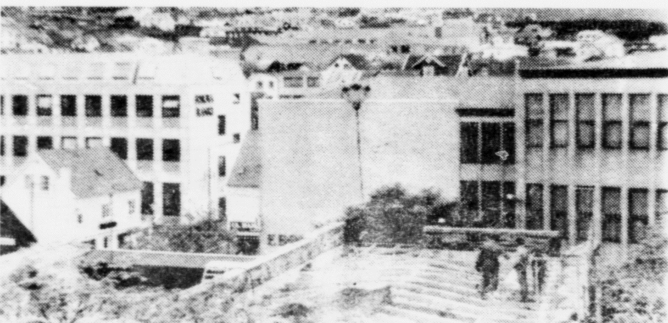
Um miðbýurin skal varðveitast sum ein liv-

andi partur av býarmyndini, so er tað skeið, at vit lata allar tænastustovnar flyta úr miðbýnum.

At enda sigur Leivur, at Apotekið, sum flutti niðan á Trapputrøðina er dæmi um, hvussu ikki eigur at fara fram, um miðbýurin skal varðveitast, av tí at nógv folk, serliga eldri, eru ógvuliga horm um, at nýðast niðan á Trapputrøðina, istaðin at fara á Apotekið í miðbýnum.

Ti er tað rætt at stovnar í vissan mun útbyggja í miðbýnum, istaðin at flyta haðani, tí tað fæa vit ein »soviðmiðbý«, sum eingin hevur brúk fyri at vitja.

Dag.



Myndin er tikin frá Telefonverkskúsum og sýnir húsini við Sparikassinum, har hálvonnur hædd nú skal byggjast afturat. I mun til hini miðbýnum sæst, at Sparikassin ikki fer at líkjast einum skýshavara

## Toskurin

So er tað toskurin!

Metingarnar hjá arbeðsbólkinum eru her bert galdandi fyri toskan á landgrunninum. Toskurin á Føroya Banka er serstakur stovnur, og verður met, at veiðast kunnu 2000 tons um árið.

Veiðan eftir toski hevur ligið millum 20.000 og 40.000 tons um árið. Hæddin var í 1969 við 35.000 tons og í 1976 við 39.000 tons.

Gýtingarstovnurin vaks frá fyrst í 60-unum úr 30.000 tons upp í 120.000 tons í 1977. Júst hetta tíðarskeið var eitt ógiltigt veiðutrýst í toskastovninum. Gýtingarstovnurin er tiskil minkaður niður í 50.000 tons. Orsøkin til tann stóra vøgsturin í gýtingarstovninum og veiðuni var tveir ógvuliga góðir árgangir í 1972 og 1973.

Jógvan Isaksen nýggjur formaður í IRF

## Bjóða bygging av brennistøð út

Jógvan Isaksen, fyrrv. borgarstjóri í Klaksvík er valdur til nýggjan formann í IRF — tí interkommunala renovationsfelagsskapinum. Hetta hendi á einum fundi í vikuni, har just nývalda nevndin í IRF skipaði seg. Jógvan Isaksen tekur við formansstarvinum eftir Hjalgrim Janussarson, sum ikki varð afturvaldur í nevndina á seinasta aðalfundi í IRF.

Næstformaður er Niclas Foldbo av Nesi. Hinir nevndarlimirnir eru Jakup Birgir Mohr a Sandi, Niclas Jensen úr Hvalba, Leivur Joensen úr Vágum og Kjartan Nielsen úr Vestmanna. Einasta nýggi limur í nevnd IRF's er Kjartan Niel-

sen, sum varð valdur istaðin fyri Hjalgrim Janussarson.

I lötuni verður annars arbeitt við at fáa ætlaðu brennistøðina í gerð. Bygningarnir til nýggju brennistøðina, sum skal byggjast á Saltnesi, verða útbjóðaðir nú. Ætlanin er at hava støðina heilt lidna seint í 1983, soleiðis, at hon kann taka imóti tí fyrsta burturkastinum 1. januar 1984.

Brennistøðin er mett at kosta umleið 30 mill. kr. Av teimum 50 kommununum í landinum eru tær 42 limir í IRF. Tað er bert Tórshavnar Kommuna og einasta smærri kommuna, sum ikki eru limir í IRF.

jan